

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Conceptnota Versterkingstraject Xperta

Xperta is de verzamelnaam voor de vier afdelingen van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken die technische ondersteuning en expertise leveren aan de collega's van andere entiteiten binnen en buiten het beleidsdomein MOW.

De voorbije jaren is een belangrijke basis gelegd inzake assetmanagement. Vanuit de betrokkenheid binnen de grootste burgerlijke bouwwerken en het opvolgen van de volledige levenscyclus ervan kent Xperta elke meter te land en te water. Xperta ontzorgt haar klanten door kwaliteitszorg, kennis van normen en raamcontracten. Xperta staat garant voor hoog kwalitatieve data.

Andere publieke of semipublieke mobiliteitsactoren (bijvoorbeeld steden en gemeenten) geven aan ook behoefte te hebben aan dergelijke dienstverlening. Zij worden net als de bestaande klanten geconfronteerd met verouderende assets die grote uitdagingen met zich meebrengen inzake inspecties en beheer, alsook renovaties en vervangingen. Op dit vlak zal Xperta haar ruime expertise en haar maatschappelijke rol inzake risicobeheer ten volle kunnen uitspelen.

In haar vernieuwde missie en visie formuleert Xperta 4 rollen om dit mogelijk te maken (als beleidsmaker, regisseur/doener, innovator en strategische partner). Om deze 4 rollen te kunnen opnemen is het belangrijk dat Xperta over voldoende middelen kan beschikken.

De budgettaire druk en de lineaire besparingen hypothekeren de dienstverlening, bedreigen het behoud van expertise in het kader van het maatschappelijk belang en maken het voor Xperta onmogelijk om een afdoend antwoord te blijven bieden op de behoeften van haar klanten. De opdrachten zijn de voorbije jaren verder uitgebreid terwijl het aantal medewerkers is afgenomen van 252 medewerkers in 2012 naar 213 medewerkers in 2022 (daling met 15,5%).

Het 'Versterkingstraject Xperta' heeft tot doel te verzekeren dat Xperta haar opdrachten van de Vlaamse overheid voor kritieke maatschappelijke dienstverlening en de bijdrage aan het beleid met betrekking tot de mobiliteitsinfrastructuur in Vlaanderen tijdig en kwalitatief kan realiseren.

Door haar diensten breder aan te bieden, kan Xperta zelf instaan voor het genereren van een deel van haar middelen. Uitgangspunt is dat deze werking daarbij niet marktverstoring kan zijn.

Uit de analyse van de verschillende rechtsvormen, rekening houdende met de vraag naar 'koppeneutraliteit' en de vraag om, tenminste voor de huidige klanten, buiten het strikte

toepassingsgebied van de wet op de overheidsopdrachten te vallen, blijkt dat het Eigen Vermogen het best beantwoordt aan haar ambities.

De oprichting van een Eigen Vermogen vereist een oprichtingsdecreet en de bijhorende uitvoeringsbesluiten.

1. CONTEXT

Xperta bestaat uit de 4 technisch ondersteunende diensten van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken: de afdeling Expertise Beton en Staal, de afdeling Waterbouwkundig Laboratorium, de afdeling Geotechniek en de afdeling Algemene Technische Ondersteuning.

Deze afdelingen leveren technische expertise aan de entiteiten van het beleidsdomein MOW, de bredere Vlaamse overheid en externe klanten en zijn zo nauw betrokken doorheen de levenscyclus (van oprichting over beheer tot onderhoud en renovatie) van de Vlaamse mobiliteitsinfrastructuur (weg en water). Ze verzekeren de wetenschappelijke en technische onderbouwing van infrastructuurprojecten en staan zo mee garant voor de vereiste kwaliteit en duurzaamheid van onze infrastructuurprojecten.

De vraag en de behoefte aan deze ondersteuning groeit. De klanten zijn geconfronteerd met verouderende assets die grote uitdagingen met zich meebrengen inzake inspecties en beheer, alsook renovaties en vervangingen. Xperta ondersteunt de beheerders in deze opdracht met de nodige inspecties en analyses, ondersteunende studies en berekeningen, risico-inschattingen en voorstellen van prioriteiten voor de werken.

De dienstverlening is gericht op een objectieve omkadering met focus op het belang van de overheid en de maatschappij waarbij de individuele diensten bijdragen om de betrouwbaarheid en de duurzaamheid van de mobiliteitsinfrastructuur te verzekeren.

De bedoeling is om, niettegenstaande de staat van sommige bruggen of wegen, calamiteiten te vermijden en de veiligheid van de mobiliteitsinfrastructuur te kunnen verzekeren. De vraag en de behoefte aan deze ondersteuning groeit. Dit blijkt ook uit de jaarlijkse evaluatie van de geleverde diensten door de verschillende klanten, die onze cruciale rol en bijdrage bevestigen.

Met het versterkingstraject wil Xperta haar klanten de verzekering kunnen bieden van de beschikbaarheid van haar expertise en diensten, ook bij calamiteiten.

2. VERSTERKINGSTRAJECT XPERTA

2.1. AANLEIDING

Xperta is in de dagelijkse werking een vrijwel onzichtbare partner. Toch levert ze een cruciale bijdrage aan:

- een gemeenschappelijk assetmanagement binnen de Vlaamse overheid
- aan de veiligheid, duurzaamheid, monitoring en kwaliteitsbeoordeling van de mobiliteitsinfrastructuur in Vlaanderen.

De voorbije jaren werd de rol binnen het assetmanagement op vraag van de klanten versterkt: Xperta volgt de volledige levenscyclus op (van concept, ontwerp, bouw, beheer, onderhoud, renovatie tot afbraak) waarbij zij in elke fase het maatschappelijk belang van kwaliteitsvolle en duurzame infrastructuur voorop stelt.

Het is van belang dat Xperta, ook in een context van besparingen, haar rol en haar verantwoordelijkheden op een toereikende manier kan blijven opnemen. De focus ligt hierbij op risicobeheersing (o.a. door gerichte analyses en aanbevelingen m.b.t. mobiliteitsinfrastructuur - probleem voorkomend en vermijdend - en het inzetten van haar diensten bij calamiteiten), opbouw van kennis en expertise en het bieden van technische ondersteuning, kwaliteitsbewaking en het opnemen van de regisseursrol binnen het beleidsdomein MOW.

De voorbije jaren vormen de besparingen op de werkings- en personeelskredieten in toenemende mate een belangrijk risico om te kunnen beschikken over de nodige middelen en capaciteit om deze maatschappelijke rol te kunnen vervullen. De opdrachten binnen de basisdienstverlening zijn de voorbije jaren verder uitgebreid terwijl het aantal medewerkers is afgenomen van 252 medewerkers in 2012 naar 213 medewerkers in 2022 (daling met 15,5%). Daarnaast werden via een herstructurering binnen het departement en beleidsdomein 20 medewerkers toegevoegd m.b.t. expertise in overheidsopdrachten en elektromechanica. Deze laatste werden aan Xperta toegevoegd omwille van hun link met de andere expertises. Dit brengt het totale aantal medewerkers vandaag op 233.

Om de dienstverlening te kunnen verzekeren en tegelijk binnen de budgettaire en personele kaders te kunnen blijven, is onderzoek gevoerd naar een versterkingstraject voor Xperta. Door haar uitvoerende diensten aan te bieden binnen een aanvullend model van resultaatgerichte financiering wil Xperta zelf een deel van de benodigde middelen genereren. Het moet daarbij gaan om projecten waartoe zij bijdraagt, bij bestaande en nieuwe klanten binnen de brede overheidssector en de private sector zonder aan marktverstoring te gaan doen.

2.2. DOELSTELLING

De doelstelling van het Versterkingstraject Xperta werd als volgt omschreven.

Binnen Xperta starten we een project met als doelstelling in de toekomst een stabiele dienstverlening te kunnen blijven garanderen aan onze opdrachtgevers.

Om dat te doen ligt de focus op

- *het bewaken van de geleverde kwaliteit (kwaliteit geleverd door externen èn ons eigen kwaliteitsniveau)*
- *het beheersen van de risico's voor de maatschappij (door de risicobewaking op te nemen bij het bouwen en beheer van assets)*
- *het ter beschikking stellen aan overheid èn private markt van onze opgebouwde kennis en expertise*

Verskillende scenario's worden onderzocht. We bekijken o.a. welke activiteiten in-house moeten blijven gebeuren en welke uitbesteed kunnen worden aan marktpartijen.

3. MISSIE EN VISIE XPERTA

3.1. OMGEVINGSANALYSE

Binnen het project werd een omgevingsanalyse uitgevoerd. De belangrijke elementen van deze analyse zijn :

Zwakte	<ul style="list-style-type: none"> ○ noodzaak tot meer geïntegreerd dienstenaanbod ○ één cultuur over de afdelingen heen te versterken ○ focus op duurzaamheid en circulariteit te versterken 	<ul style="list-style-type: none"> ○ sterke reputatie gebaseerd op unieke expertise, het toepassen van innovatieve technieken en onze unieke onderzoeksinfrastructuur ○ onafhankelijk en focus op maatschappelijk belang ○ flexibiliteit, in het bijzonder bij kritieke momenten ○ kennis van de volledige levenscyclus van de grootste burgerlijke bouwwerken is belangrijke basis voor asset management ○ ontzorgen van de klanten door kwaliteitszorg, kennis van normen en raamcontracten 	Sterkte
Bedreiging	<ul style="list-style-type: none"> ○ verdwijnen van hands-on expertise door afbouw uitvoerende diensten ○ war for talent STEM-profielen (Science – Technology – Engineering – Mathematics) en de afname van de aantrekkelijkheid en voorwaarden ambtenarenstatuut ○ gebrek aan middelen 	<ul style="list-style-type: none"> ○ vraag van andere publieke en semipublieke mobiliteitsactoren (steden en gemeenten) naar onze diensten en expertise ○ uitbreiden van dienstenaanbod op basis van expertise en innovatie ○ interne en externe synergiën 	Opportuniteit

3.2. VERNIEUWDE MISSIE/VISIE

Vertrekkende vanuit de vaststellingen in de omgevingsanalyse werd de missie/visie van Xperta bijgesteld. Ze bouwt verder op de missie van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken en vormt de basis voor de strategische kaart.

Xperta beschouwt het als haar opdracht mee te verzekeren dat iedereen dagelijks kan betrouwen op een veilige, duurzame en kostefficiënte mobiliteitsinfrastructuur.

4. JURIDISCHE CONSTRUCTIE

Het advocatenkantoor Publius heeft de mogelijke rechtsvormen onderzocht die toepasbaar kunnen zijn bij het oprichten van een verzelfstandigde entiteit die tegen vergoeding opdrachten voor derden kan uitvoeren.

4.1. PRESELECTIE AAN DE HAND VAN 2 PRIORITAIRE CRITERIA

- In-house regeling

Bij de analyse van de mogelijke toepasbare rechtsvormen werd een expliciete beslissingsboom gehanteerd. Het is fundamenteel dat Xperta aan haar bestaande klanten de garantie op toegankelijkheid en beschikbaarheid van haar diensten en expertise kan geven, ook bij calamiteiten. Een belangrijke factor in de preselectie van mogelijke rechtsvormen is daarom de toepasbaarheid van de 'in-house regeling'. Dankzij deze regeling valt de dienstverlening aan de (bestaande) publiekrechtelijke klanten buiten de wet op de overheidsopdrachten en heeft het versterkingstraject geen vertragend effect op de beschikbaarheid van expertise. Op deze manier kunnen onze klanten op een even vlotte manier als nu onze dienstverlening blijven afnemen.

- Koppenneutraliteit

Een tweede belangrijk aandachtspunt waar men bij de preselectie diende rekening te houden was de koppenneutraliteit van het versterkingstraject ten overstaan van het departement.

Na een eerste pre-analyse werden 5 mogelijke vormen van verzelfstandiging opgelijst voor analyse:

- Interne, zonder rechtspersoonlijkheid;

- Interne, met rechtspersoonlijkheid;
- Externe, naar publiek recht;
- Externe, naar privaat recht;
- Vlaamse Openbare Instelling, Eigen Vermogen

Deze 5 vormen werden afgetoetst aan de 2 bovenstaande prioritaire criteria. Hieruit bleek dat enkel de externe verzelfstandiging naar privaat recht en de Vlaamse Openbare Instelling, Eigen Vermogen een gunstig resultaat boden aan de beide criteria.

4.2. VERGELIJKING VAN DE 2 RESTERENDE RECHTSVORMEN

Deze beide vormen zijn vervolgens verder in detail met elkaar vergeleken.

Uit deze diepgaandere analyse blijkt dat het oprichten van een Eigen Vermogen het beste aansluit bij de vooropgestelde doelstellingen. Argumenten daartoe zijn o.a. :

- het statuut van administratieve overheid benadrukt de beoogde onafhankelijkheid
- de uitsluiting van privé deelname, de niet-BTW-plichtigheid en het gebrek aan winstoogmerk sluiten nauwer aan bij het publieke belang van de dienstverlening
- de nauwere aansluiting bij het Departement Mobiliteit en Openbare werken faciliteert de beoogde kennisuitwisseling. Deze kennisuitwisseling is cruciaal voor de beleidsmakende en beleidsvoerende opdrachten die de Xperta afdelingen binnen het departement behouden
- een Eigen Vermogen kan gebruik maken van de 'in-house regeling' waardoor de dienstverlening aan (voornamelijk) publiekrechtelijke klanten buiten de toepassing van de wet op de overheidsopdrachten valt
- de audits van onze processen door Audit Vlaanderen laten toe om de samenwerking tussen het Eigen Vermogen en de Xperta afdelingen binnen het departement op te volgen op een transparante manier

Het uitgebreide onderzoeksrapport juridische constructies werd als bijlage bij deze conceptnota toegevoegd.

De oprichting van een Eigen Vermogen vereist, indien consensus binnen de Vlaamse regering, een oprichtingsdecreet, alsook de bijhorende uitvoeringsbesluiten. Hierin wordt onder andere verduidelijkt hoe het EV er zal uitzien, hoe de Beheerscommissie er zal uitzien, welke diensten er zullen worden aangeboden en aan wie.

5. BUSINESS PLAN VAN HET EIGEN VERMOGEN

Op basis van de conclusie over de juridische structuur, werd ook een businessplan voor de piste Eigen Vermogen ontwikkeld.

5.1. KLANTEN

Er wordt uitgegaan van een groeiscenario waarbij wordt vertrokken van de huidige klantenbasis. De primaire klanten van het eigen Vermogen Xperta zijn:

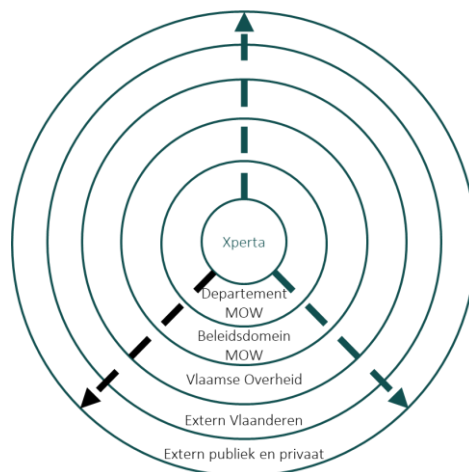
- het Departement Mobiliteit en Openbare Werken omwille van de praktijkexpertise en inzichten die cruciaal zijn voor haar beleidsmakende en -voerende opdracht
- de infrastructuurbeheerders binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken waaronder het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust, het Agentschap Wegen en Verkeer, de Werkvennootschap, de Vlaamse Waterweg, Lantis, De Lijn en de afdeling Maritieme

Toegang die binnen hun opdracht om mobiliteitsinfrastructuur te bouwen en te beheren gebruik maken van de verschillende uitvoerende diensten.

Buiten deze primaire klanten worden ook diensten verleend aan:

- de Vlaamse Milieumaatschappij in het kader van onderzoek en beheer van waterpeilen, droogte en wateroverlast
- het Facilitair Bedrijf in het kader van de e-procurement toepassing E-Delta en korte technische opdrachten
- de verschillende Vlaamse zeehavens in functie van nautische toegankelijkheid en onderzoek naar bevaarbaarheid
- privé firma's in het kader van technische dienstverlening en onderzoek die op de markt niet beschikbaar zijn.

Naast deze bestaande klanten zijn er verschillende geïnteresseerde potentiële klanten voor de diensten van Xperta. Er wordt bij deze bijkomende dienstverlening uitgegaan van een evolutief model. Vertrekkende van de bestaande klantenbasis binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken wordt een uitbreiding van de dienstverlening voorzien naar de bredere Vlaamse Overheid, naar de verschillende overheden en de academische wereld in Vlaanderen, naar tot slot een breed spectrum waarbinnen zich ook overheden, academische wereld en private actoren binnen en buiten Vlaanderen bevinden. De rol van Xperta in het buitenland beperkt zich tot kennisontwikkeling en innovatie in het kader van de ondersteuning van het buitenlandbeleid en de kansen van Vlaamse bedrijven op buitenlandse markten.

De uitbreiding van de klantenbasis sluit nauw aan op de maatschappelijke rol die Xperta opneemt aangezien de infrastructuurbeheerders op de andere bestuursniveaus zich in dit model ook kunnen verzekeren van de expertise in een overheidscontext (met een gemeenschappelijke maatschappelijke doelstelling en vanuit een neutrale houding). Het gaat hierbij om:

- De vraag van lokale overheden om gebruik te kunnen maken van deze technische ondersteuning aan overheidszijde
- De vraag van private bedrijven om gebruik te kunnen maken van de onderzoeksinfrastructuur van Xperta. Deze vragen kaderen vaak in het meedingen naar buitenlandse opdrachten op het vlak van burgerlijke bouwkunde (baggerwerken, bouw van kunstwerken...)

Met het leveren van deze ondersteuning kan Xperta mee tegemoet komen aan de ondersteuning van overheidspartners in het kader van asset management en private bedrijven voor het versterken van hun positie op buitenlandse markten.

5.2. DIENSTEN

Bij het uitwerken van het versterkingstraject is er uitdrukkelijk gekozen voor een heldere opdeling tussen de opdrachten die door de afdelingen binnen het departement worden uitgevoerd en de opdrachten die door het Eigen Vermogen zullen worden gerealiseerd.

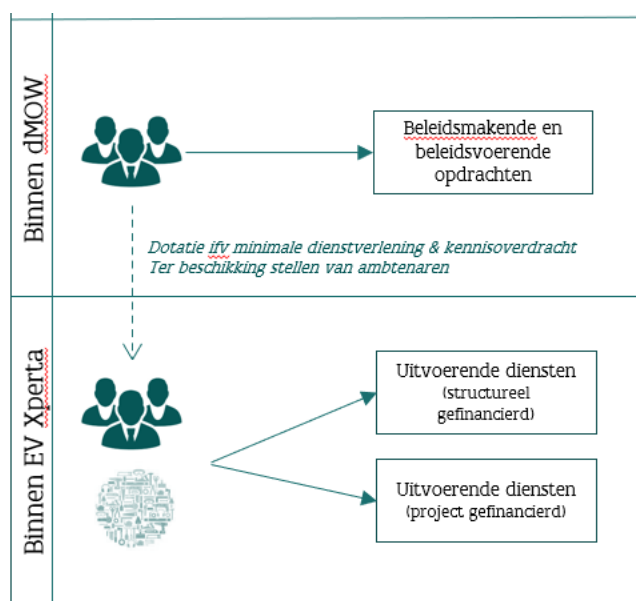
Alle beleidsmakende en beleidsvoerende opdrachten (zoals normbepalingen, kwaliteitscontrole, opmaak standaardbestekken, uitwerken rekenmodellen, ondersteuning bij opmaak strategische assetmanagementplannen, enz.) worden door de afdelingen uitgevoerd.

De uitvoerende diensten worden geïntegreerd in het Eigen Vermogen.

Xperta biedt een 35-tal uitvoerende diensten aan. Het betreft enerzijds een aantal standaard diensten, zoals boringen, sonderingen of topografische opmetingen en waterpassingen, en anderzijds specifieke diensten, zoals studies en advies, ontwerpen, beheer of inspecties.

Deze diensten zijn opgedeeld in opmetingen, geotechnisch advies en onderzoek, studies, keuringen en ontwerpen van kunstwerken, simulaties en analyses m.b.t. waterinfrastructuur en monitoring.

Op een aantal vlakken beschikt Xperta hierbij over een unieke kennis en expertise in Vlaanderen, in België en sommige zelfs in Europa, zoals onder meer het uitvoeren van bepaalde laboproeven op grondmonsters, geotechnische, stabiliteitstechnische, elektromechanische en materiaaltechnologische expertise inzake werken van burgerlijke bouwkunde (gaande van concept, ontwerp, bouw tot beheer), simulaties van diverse stormcondities of getijden op watergebonden constructies in Vlaanderen, verzameling en ontsluiting van informatie in verband met de economische aspecten van infrastructuurprojecten via Mediaan.

Het Eigen Vermogen Xperta bouwt verder op deze expertise en bestaande dienstenaanbod. Alle uitvoerende diensten die vandaag door Xperta worden geboden, zullen in de toekomst worden ondergebracht binnen en uitgevoerd door het Eigen Vermogen Xperta. De bestaande dienstverlening aan de klanten van het beleidsdomein wordt daarbij gegarandeerd. De beleidsmakende en beleidsvoerende opdrachten blijven de expliciete opdracht van de Xperta-afdelingen binnen het Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Het Eigen Vermogen moet de permanente doorstroming van praktijkervaringen en -inzichten verzekeren naar de Xperta-afdelingen binnen het departement, zodat deze hierover kunnen beschikken bij het uitvoeren van hun opdracht.

Tegelijkertijd zal verder worden ingezet op de bundeling van de expertise en het ontwikkelen van synergiën die de toegevoegde waarde van de diensten voor de klanten verder verhoogt. Het moet toelaten om in welbepaalde situaties zoals calamiteiten of incidenten, maar ook bij reguliere monitoringopdrachten de klanten te ondersteunen vanuit één aanspreekpunt.

De dienstverlening is gericht op een objectieve omkadering met focus op het belang van de overheid en de maatschappij waarbij de individuele diensten bijdragen om de betrouwbaarheid en de duurzaamheid van de mobiliteitsinfrastructuur te verzekeren. De ondersteuning bij de opmaak en opvolging van Strategische Asset Management Plannen is hiervan een voorbeeld.

Xperta wil binnen het Eigen Vermogen sterk inzetten op het vormen van synergiën met de private sector. Vandaag werken we reeds samen binnen raamcontracten waarbij (routine) diensten (zoals bepaalde proeven of metingen op het terrein) of specifieke profielen ten behoeve van onze dienstverlening en/of klanten worden ingehuurd. Deze diensten zijn complementair aan de voorafgaande behoeftebepaling, de analyse en beoordeling van de resultaten of de kwaliteitsbewaking die de klanten verwachten. Het is de bedoeling om sterker in te zetten op deze complementariteit en de routineproeven systematisch in onderaanneming te laten uitvoeren door een private partner zonder afbreuk te doen aan de verwachting van de klanten om te worden ontzorgd zodat ze zich kunnen richten op hun eigen prioritaire opdrachten en expertises.

Deze werkwijze, waarbij het Eigen Vermogen Xperta met eigen medewerkers inzet op specifieke en vaak meer complexe diensten, profielen inhuurt in aanvulling op de eigen medewerkers en routine diensten uitbesteedt aan private partners werkt tegelijkertijd kwaliteitsverhogend (inzet op complexe expertise en kenniswerving en -borging) en marktversterkend (uitbesteding naar de markt). De samenwerking draagt bij tot het uitwisselen van kennis, inzichten en kwaliteitsnormen en de onafhankelijke kwaliteitsopvolging door de eigen experts waarborgt de klanten dat alle geleverde diensten beantwoorden aan de beoogde kwaliteit.

Zowel Xperta als het Eigen Vermogen zetten in op innovatie en het inzetten van nieuwe technieken en technologieën. Hierdoor is het dienstenaanbod ook evolutief om een afdoend antwoord te bieden aan de voortdurend evoluerende behoeften van de klanten. Deze ervaringen en expertise worden breed gedeeld met andere overheidsactoren en private partners, o.a. op basis van de sectorale kennisnetwerken waarin Xperta vertegenwoordigd is of de kennisuitwisseling met de academische wereld.

5.3. VERWACHTE OMZET

Binnen het bepalen van de omzetverwachting wordt er uitgegaan van een groeiscenario dat gebaseerd is op :

- de bestaande dienstverlening aan onze klanten
- de groeiende vraag van bestaande klanten (asset management, relance, ...)
- nieuwe klanten binnen de bredere overheid (Vlaamse overheid, steden en gemeenten)
- innovatieve expertise binnen het dienstenaanbod (monitoring, 3D scanning, ...)

De bepaling van de omzet in het eerste jaar is gebaseerd op de diensten die in 2021 effectief werden gepresteerd. Hierbij werd er gestreefd naar een marktconforme inschatting zowel wat de standaard diensten als het inzetten van profielen betreft.

Het dienstenverleningsmodel is dermate opgebouwd zodat de bestaande klanten blijvend een basispakket aan diensten kosteloos wordt aangeboden (want structureel gefinancierd via het Departement Mobiliteit en Openbare Werken in functie van de kennisopbouw en – overdracht) en waarbij de overige diensten project-gerelateerd worden aangerekend op het project waarvoor de diensten worden geleverd.

De diensten worden aangerekend aan de klanten op basis van de tarifiering die in de dienstencatalogus zal worden opgenomen. De standaard diensten worden aangerekend aan een vaste prijs, de specifieke diensten worden aangerekend op basis van de reële prestaties tegen een vaste prijs per dag.

Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken heeft voor de uitvoering van de beleidsmakende en beleidsvoerende opdrachten (definiëren van technische voorschriften, opvolgen van normeringen, minimale vereisten, kwaliteitscriteria, keuringen en certificatie enz.) binnen deze expertisedomeinen behoefte aan voldoende en betrouwbare praktijkervaringen m.b.t. de diverse diensten die worden aangeboden.

Daarom wordt voorzien dat voor elk van de (standaard en specifieke) diensten een minimum aantal worden uitgevoerd met rechtstreekse financiering door het departement. De bestaande financiering wordt daarbij als referentie genomen. De keuzes van de diensten gebeuren in functie van de benodigde expertise en zijn steeds ten behoeve van de bestaande klanten.

De structurele financiering door het departement is m.a.w. gebaseerd op het uitvoeren van een specifiek aantal diensten (boringen, waterpassingen, labo-analyses, ontwerpen, inspecties, ...). Deze diensten worden kosteloos uitgevoerd ten gunste van onze bestaande klanten binnen het beleidsdomein. De resultaten worden eveneens ter beschikking gesteld en toegelicht aan de Xperta-afdelingen in het kader van hun kennisopbouw en –beheer ten behoeve van hun beleidsmakende en –voerende opdrachten. Een overzicht van de beleidsvoerende en uitvoerende diensten van Xperta werd als bijlage toegevoegd.

De verwachte omzet voor het Eigen Vermogen Xperta bedraagt:

	Jaar X	Jaar X+1	Jaar X+2
<i>Project gefinancierde dienstverlening door klanten</i>	3.640.000 €	4.000.000 €	4.760.000 €
<i>Structureel gefinancierde dienstverlening door dMOW</i>	8.065.000 €	8.226.000 €	8.390.000 €
Totale Omzet	11.705.000 €	12.226.000 €	13.150.000 €

De toename van de omzet m.b.t. de project gefinancierde dienstverlening is gebaseerd op een inschatting van de uitbreiding van de klantenbasis, een toename van de gevraagde dienstverlening bij de bestaande klanten en een uitbreiding van het dienstenaanbod. Hierbij een niet exhaustieve lijst van elementen die in aanmerking zijn genomen:

- toename ondersteuning bij o.a. bemalings- en infiltratieproblematiek, Sigma 3
- toename ondersteuning bij verschillende complexe projecten zoals Nieuwe Sluis Zeebrugge, Extra Containercapaciteit Antwerpen of Nieuwe Sluis Terneuzen
- sedimentfluxberekeningen (bijv. i.v.m. adviesverlening baggeractiviteiten in functie van de bevaarbaarheid van de Schelde of de toegankelijkheid van de havens)
- inzet van drones bij monitoring grondverzet (VMM)
- inzet van drones bij opmetingen van grote terreinen (ANB)
- inzet van drones en 3D-laserscanning in het kader van modellering en documentatie (Agentschap Erfgoed)
- ontwerpen en controles burgerlijke bouwkunde (VMM)

- ondersteuning en advisering steden, gemeentes en provincies bij beheer en inspectie kunstwerken

De toename van de structurele dienstverlening is louter gerelateerd aan een aanpassing aan de index. Er werd een jaarlijkse aanpassing van 2% in acht genomen.

5.4. VERWACHTE KOSTEN

Net zoals de omzetbepaling van Jaar X gebaseerd is op de reële diensten geleverd in 2021, is de inschatting van de kosten gebaseerd op de reële kosten in 2021. Deze kosten zijn gestructureerd volgens het Minimaal Algemeen Rekeningstelsel (MAR) zoals bepaald binnen de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën.

De verwachte kosten voor het Eigen Vermogen Xperta bedragen:

	Jaar X	Jaar X+1	Jaar X+2
Handelsgoederen	900.000 €	915.000 €	971.000 €
Diensten	1.721.500 €	1.765.800 €	1.877.150 €
Personeelskosten	5.940.000 €	6.193.500 €	6.448.500 €
Afschrijvingen	582.500 €	597.500 €	617.500 €
Diverse bedrijfskosten	15.000 €	15.000 €	15.000 €
Totaal werkingskosten	9.159.000 €	9.486.800 €	9.934.150 €

Het financieel plan voorziet dat alle kosten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de diensten ten volle worden gedragen door het Eigen Vermogen. Er is uitdrukkelijk gekozen voor een heldere opdeling en afscheiding tussen enerzijds de uitgaven die binnen het departement worden gedaan ten behoeve van de beleidsmakende en –voerende opdrachten en anderzijds de kosten die binnen het Eigen Vermogen worden gedragen.

5.5. VERWACHT RESULTAAT

Het Eigen Vermogen beoogt een positief resultaat voor belastingen en financiële kosten van 2.400.000 € in zijn eerste boekjaar. Het resultaat evolueert mee met de verwachte omzetstijging.

Het gecumuleerde positief resultaat, vastgesteld bij de boekhoudkundige controle, dient om de toekomstige werking (voorzieningen voor investeringen, onderhoud infrastructuur en groei), innovatie en experimenteel onderzoek en de opbouw van het sociaal passief te ondersteunen.

6. PERSONEELSBESTAND

Om haar opdrachten te kunnen uitvoeren moet het Eigen Vermogen beschikken over de nodige ervaren en gekwalificeerde medewerkers. De personeelsbehoefte is afgestemd op de voorziene dienstverlening en de daarmee gepaard gaande omzet.

Het personeelsbestand van Xperta bestaat uit 233 werknemers (cijfers 9/9/2022), waarvan er op basis van de huidige inschatting 86,2 voltijds equivalenten (VTE) uitvoerende diensten zullen uitvoeren voor het Eigen Vermogen (zie de takenlijst als bijlage).

Het personeelsbestand van het Eigen Vermogen zal bestaan uit personeelsleden die

- ter beschikking gesteld worden door het Departement Mobiliteit en Openbare Werken
- overgenomen worden door het Eigen Vermogen
- geworven worden door het Eigen Vermogen

De inschatting van het aantal voltijdse koppen dat in aanmerking komt voor volledige ter beschikking stelling (statutairen) of overname door het Eigen Vermogen (contractuelen) bedraagt 53. De exacte aantallen zullen worden bepaald in nauw overleg met het Agentschap Overheidspersoneel. Er zal in dit overleg een voorstel uitgewerkt worden om de betrokken personeelsleden uit te sluiten van de besparingsperimeter enerzijds en de proportionele aanpassing van het aantal te besparen personeelsleden van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken anderzijds.

Loonkost

Het Eigen Vermogen Xperta draagt de loonkost van alle medewerkers. Zij beschikt daartoe over de benodigde middelen op basis van haar omzet, waarvan een deel structureel wordt gefinancierd door het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (op basis van en als vergoeding voor het bestaande dienstverleningsniveau) en waarvan een deel project-gerelateerd wordt gefinancierd door haar klanten. De financiering omvat m.a.w. enerzijds een vergoeding voor de loonkosten en anderzijds voor de materialen en uitrusting die noodzakelijk zijn om de afgesproken diensten te leveren. De loonkosten worden zowel binnen de kostprijsberekening als binnen de boekhouding als een aparte kostensoort aangeduid en gerapporteerd.

7. CONCLUSIE EN VERDER TRAJECT

7.1. CONCLUSIE

Om haar opdrachten voor kritieke maatschappelijke dienstverlening en de bijdrage aan het beleid met betrekking tot de mobiliteitsinfrastructuur in Vlaanderen te kunnen blijven verzekeren heeft Xperta een versterkingstraject opgezet. Om haar vernieuwde missie/visie te kunnen realiseren en haar vier rollen te kunnen opnemen is het belangrijk dat Xperta voldoende middelen kan genereren. Uit de analyse van de verschillende rechtsvormen blijkt dat het Eigen Vermogen het best beantwoordt aan de behoefte van koppenneutraliteit en de in-house uitzondering voor overheidsopdrachten. Zoals hierboven reeds aangehaald vereist de oprichting van een Eigen Vermogen een oprichtingsdecreet en de bijhorende uitvoeringsbesluiten.

7.2. VERDER TRAJECT

Tegen het voorjaar 2023 zal een voorontwerp van decreet tot oprichting van het Eigen Vermogen Xperta worden opgesteld dat voor principiële goedkeuring zal worden voorgelegd bij de Vlaamse Regering.

Streefdoel voor de oprichting van de nieuwe verzelfstandigde entiteit is eind 2023.

In afwachting van de effectieve oprichting van het Eigen Vermogen zal het personeelskader worden uitgewerkt. Naast de juridische uitwerking op niveau van het individuele personeelslid zal tevens gezocht worden naar een oplossing om de betrokken personeelsleden uit te sluiten van de besparingsperimeter enerzijds en de proportionele aanpassing van het aantal te besparen personeelsleden van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken anderzijds. Er zal een Besluit Vlaamse Regering worden voorgelegd met vermelding van het aantal te besparen personeelsleden dat proportioneel wordt aangepast alsook het aantal personeelsleden dat uit de besparingsperimeter wordt gehouden. De uitwerking van het juridische en besparingstechnische luik zal in nauwe samenwerking met het Agentschap Overheidspersoneel gebeuren. Tevens zal er ook gedurende dit traject overlegd worden met de sociale partners.

8. FINANCIËLE IMPACT

Deze conceptnota impliceert geen financieel of budgettair engagement.

9. AKTENAME DOOR DE VLAAMSE REGERING

De Vlaamse regering neemt akte van de conceptnota en de erin vervatte principes.

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken

Lydia Peeters

Bijlage: Onderzoeksrapport juridische constructies + Opdeling beleidsvoerende en uitvoerende diensten